

Aan:

Colleges en Statenleden van de provincies Flevoland, Fryslân, Groningen, Drenthe
Colleges en Raadsleden van de gemeentes binnen deze provincies
Dagelijks besturen van de Noordelijke Waterschappen

Groningen, 16 november 2023

Geachte dames en heren,

Een jaar geleden zijn het MIRT-onderzoek¹ en NOVEX onderzoek naar de Lelylijn gestart. Dit in het kader van het Deltaplan voor Noordelijk Nederland waar ook het onderzoek naar de Nedersaksenlijn en bestaand spoor deel van uitmaken. Graag informeren wij u met deze brief over de voortgang van de onderzoeken naar de Lelylijn en geven we u een vooruitblik naar het komende (half)jaar.

Vier werksporen

Het Lelylijn onderzoek bestaat uit vier werksporen:

1. Het onderzoek naar verschillende alternatieven voor de Lelylijn, ook wel Bereikbaarheidsonderzoek genoemd, voor het maken van een kosteninschatting;
2. Het NOVEX onderzoek, gericht op ruimtelijke effecten en ontwikkelingen van het Bundelingsalternatief;
3. Een onderzoek door TNO naar de effecten van de Lelylijn op Brede Welvaart;
4. En het contact en overleg met allerlei betrokkenen in de omgeving.

Per werkspoor vindt u hieronder een korte beschrijving van de laatste stand van zaken. In de zomer van 2024 komen de resultaten van deze werksporen beschikbaar en worden deze samengebracht in één eindrapport.

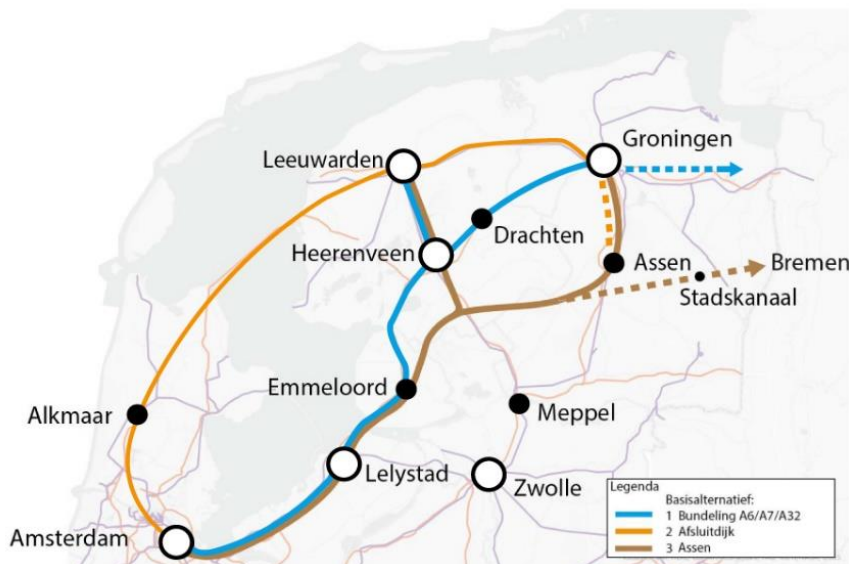
Voortgang MIRT onderzoek voor raming Lelylijn o.b.v. verschillende alternatieven

Begin november 2023 vond het Bestuurlijk Overleg MIRT plaats tussen Rijk en Regio. De Lelylijn kwam hierbij kort ter sprake, waarbij de eerste onderzoeksresultaten van het bereikbaarheidsonderzoek zijn gedeeld (*zie bijlage: Een inventarisatie van de hoeken van het speelveld als allereerste stap van de MIRT- voorbereidingsfase*). In het MIRT-onderzoek Lelylijn wordt conform de MIRT-spelregels naar verschillende alternatieven gekeken (zie afbeelding). De Stuurgroep Lelylijn heeft ingestemd met drie basialternatieven: het Bundelingsalternatief A6/A6/A32, het Afsluitdijkalternatief en een zuidelijk alternatief via Assen. Deze drie alternatieven zijn gekozen omdat ze flink van elkaar verschillen en daarmee de 'hoeken van het speelveld' weergeven, zowel geografisch als qua karakteristieken, denk aan snelheid, aantal stations etc. Samen met het Rijk, provincies, waterschappen, gemeenten, RWS en ProRail werkt het projectteam deze drie alternatieven op hoofdlijnen uit.

¹ Een onderzoek naar de Lelylijn in het kader van het Meerjaren Programma Infrastructuur en Transport (MIRT).

Het doel van het MIRT-onderzoek is om eind 2024 aan de hand van deze drie alternatieven voldoende beslisinformatie inclusief een kosteninschatting voor te leggen aan het Bestuurlijk overleg MIRT, zodat een onderbouwd besluit over het vervolg genomen kan worden.

Als het volgende kabinet besluit om een verkenning te starten, dan wordt in die fase pas een keuze gemaakt voor het tracé. Daarbij zal, ook conform de omgevingswet, breed verkend worden welke tracés mogelijk zijn en zullen inwoners en andere belanghebbenden de mogelijkheid krijgen om zelf ook tracémogelijkheden aan te dragen. Uiteindelijk zal een keuze gemaakt worden voor het definitieve tracé.

Afbeelding: 3 mogelijke Lelylijn alternatieven voor het MIRT onderzoek

TEN-T

De afgelopen tijd is de toevoeging van de verbinding Amsterdam-Groningen-Bremen aan het uitgebreide kernnetwerk van Europese internationale verbindingen (TEN-T) een aantal keer in het nieuws geweest. Het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat zet zich hier samen met de regio voor in omdat het perspectief op een internationale verbinding hierdoor wordt vergroot onder andere door extra Europese middelen. In april 2023 is het Europees Parlement (EP) hiermee akkoord gegaan. De Raad (ministers van de lidstaten) pleitte in december 2022 voor toevoeging van deze verbinding aan een lagere categorie van het TEN-T netwerk (comprehensive, met als deadline 2050). Het besluit over de toevoeging van de Lelylijn aan het uitgebreide kernnetwerk TEN-T (met als deadline 2040) is onderwerp van de lopende onderhandelingen tussen de Raad en het Europees Parlement. De Lelylijn kan enkel aan het uitgebreide kernnetwerk worden toegevoegd indien lidstaat Duitsland de toevoeging van de Lelylijn, als onderdeel van de internationale verbinding naar Bremen, steunt.

NOVEX onderzoek Lelylijn: op naar het Ontwikkelperspectief

Na oplevering van de ruimtelijke Houtskoolschets deze zomer is het vervolgonderzoek gestart voor de NOVEX Lelylijn, op basis van het alternatief langs de A6/A7/A32 (de werkhypothese). In een serie van 'maakdagen' gaan verschillende experts van onder andere het Rijk, provincies, waterschappen en gemeentes hiervoor met elkaar aan de slag. Gekeken wordt welke programmatische opgaves kunnen worden gerealiseerd in de zone rond de Lelylijn. Belangrijk vertrekpunt hierbij is de Wabos opgave (water en bodem sturend bij ruimtelijke plannen). Daarnaast worden, passend bij de fase waarin we zitten, verdiepende studies gedaan op onderdelen die extra aandacht vergen. Denk aan de woningmarkt, de economie en natuur, landbouw en landschap.

Begin volgend jaar wordt een aantal denkrichtingen of perspectieven opgeleverd waarover we graag met u in gesprek gaan. Al deze informatie en uw feedback daarop wordt in samenhang bij elkaar gebracht in een Ontwikkelperspectief voor de Lelylijn dat voor de zomer van 2024 wordt opgeleverd. Naar verwachting zullen er verschillende scenario's worden onderscheiden in dat Ontwikkelperspectief.

Brede Welvaart

Een van de projectdoelstellingen is het inzichtelijk maken van de effecten van de Lelylijn op de Brede Welvaart. Om het begrip Brede Welvaart verder te operationaliseren is een Klankbordgroep Brede Welvaart voor het project Lelylijn ingesteld. De klankbordgroep bestaat uit experts van verschillende instituten en planbureaus. Een belangrijk advies van de klankbordgroep is om ernaar te streven om bij de beslisinformatie waar mogelijk inzichtelijk te maken wat de effecten van de komst van de Lelylijn zullen zijn op verschillende doelgroepen, zoals mensen uit verschillende inkomensklassen, verschillende leeftijden en uit verschillende regio's.

Onderzoeksinstituut TNO gaat voor het project Brede Welvaarseffecten inzichtelijk maken. Gezamenlijk met de klankbordgroep wordt bepaald welke effecten voor de verschillende onderwerpen en doelgroepen dit zijn. Dit wordt gedaan op basis van statistieken en te verwachten effecten op basis van modellen. De verwachting daarbij is dat niet alles in cijfers is uit te drukken. Dit zal inzichtelijk worden gemaakt en mogelijk worden aangevuld met een kwalitatieve analyse/duiding. De definitieve uitkomsten worden in juni 2024 verwacht ten behoeve van de afweging eind 2024 in het BO MIRT.

Inbreng Omgeving

Sinds de zomer zijn er verschillende bijeenkomsten en gesprekken geweest over de Lelylijn met een breed scala aan partijen:

1. Bestuurlijke ophoepjes voor raadsleden en statenleden waarbij een aantal vragen steeds terugkwam: Wat betekent de Lelylijn voor de verbinding met Duitsland en verder? Waarom wordt een tracé via de Afsluitdijk onderzocht? Wanneer worden Raden en Staten opnieuw geïnformeerd? Op onze website staan deze, en nog veel meer vragen, met antwoorden weergegeven. Graag komen we voor de zomer van 2024 bij u terug om u te informeren en in gesprek te gaan over de resultaten van de hiervoor benoemde onderzoeken.
2. Het onderzoek naar de Lelylijn is niet de eerste keer dat deze verbinding wordt onderzocht. In de periode 2003 – 2007 vond het onderzoek naar de Zuiderzeelijn plaats. Met een aantal projectleiders van toen hebben we een 'lessons learned' sessie gehouden. Belangrijk verschil is dat we het onderzoek nu breder insteken en ons voorlopig alleen richten op een spoorlijn als onderdeel van een groter netwerk.
3. Op 2 november jl. vond het Deltaplancongres plaats met mooie gesprekken en boeiende bijdragen van de diverse aanwezigen. Binnen het programma Deltaplan wordt nu nagedacht over een passend vervolg.
4. In zowel Groningen als Fryslân hebben scholieren de afgelopen maand in het nationaal jeugddebate gediscussieerd over de Lelylijn. Wat voor kansen zien jongeren voor de Lelylijn, waarover zijn er zorgen? Jongeren vinden dat kleinere plaatsen ook een station moeten krijgen en dat er aandacht moet zijn voor de natuur bij de aanleg. Ook denken zij dat de Lelylijn kan helpen om vergrijzing tegen te gaan en economische meerwaarde zal hebben omdat meer mensen er gebruik van zullen maken. In combinatie met windparken en zonnepanelen kan de trein schone elektriciteit gebruiken. Het projectteam gaat nog verder met het betrekken van jongeren.

Tot slot

De projectorganisatie Lelylijn zal u het komende jaar van tijd tot tijd met een brief informeren over de voortgang van de Lelylijn onderzoeken. Begin 2024 komen we bij u terug met een overzicht van de verschillende informatie- en besluitvormingsmomenten op weg naar het BO-MIRT eind 2024. Voor nadere informatie of specifieke vragen, kunt u contact opnemen met een van de (regionale) omgevingsmanagers of met de projectorganisatie via lelylijn@provinciegroningen.nl.

Met vriendelijke groet,

Stijn Lechner
Projectdirecteur Lelylijn

*Op de hoogte blijven van ons project? Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief via www.delelylijn.nl
Volg ons ook op LinkedIn, Twitter, Facebook en Instagram @delelylijn*